

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tyrocinium Artis Oratoriæ Sacræ Et Profanæ

Moine, Joseph

Solodori, 1714

7. De Figuris verborum, quæ fiunt per Adjectionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68834)

tui rebus addendo specialem curam impendisse. Qua in re mirus artifex est Cicero, ex cuius & aliorum illustrium Oratorum lectione istud artificium observandum & discendum est. Puerile autem est, veluti præmonere auditorem, nunc aliquam elegantiam sermonis secuturam.

CAPUT VII.

De Figuris verborum, quæ fiunt per adiectionem.

I. **Q**uid est *Repetitio*? Resp. Est Figura, in qua plura Incisa ejusdem Membri ab eodem verbo incipiunt. Cic. I. Catil. n. I. *Nihilne te nocturnum præsidium palatii, nihil urbis vigilia, nihil timor populi, nihil consensus bonorum omnium, nihil hic munitissimus habendi senatus locus, nihil horum ora vultusq; moverunt?* Vel integrum incisum, pluribus membris interjectum, sæpius repetitur. Cic. proQuinct. n. 52. *Ad vadimonium non venit: quis? Propinquus. Si res ista gravissima sua sponte videretur, tamen ejus atrocitas necessitudinis nomine levaretur. Ad vadimonium non venit: quis? Socius. Etiam gravius aliquid ei deberes concedere, quicum te aut voluntas congregasset, aut fortuna conjunxisset. Ad vadimonium non venit: quis? Is, qui tibi præsto semper fuit. Ergo in eum, qui semel hoc commisit, ut tibi præsto non esset, omnia tela conjecisti, quæ parata sunt*

Figuræ verborum per Adiectionem: Repetitio.

sunt

sunt in eos, qui permulta malè agendi causâ fraudandiq; fecerunt. In quo insigni exemplo duæ Figuræ sententiarum conjunctæ exornantur Figurâ verborum, videlicet unitæ Responsio & Subjectio Repetitione.

Conversio.

II. Quid est *Conversio*? Resp. Est Figura Repetitioni opposita, in qua plura Incisa ejusdem Membri in idem verbum desinunt. Sic 2. ad Corinth. II. v. 21. In quo quis audeat (in insipientia dico) audeo & ego. Hebraei sunt: & ego. Israëlitæ sunt: & ego. Semen Abrahae sunt: & ego. Ministri Christi sunt: & ego. Cic. 2. Phil. Doleris tres exercitus populi Rom. interfectos? Interfecit Antonius. Desideratis clarissimos cives? Eos quoq; vobis eripuit Antonius. Auctoritas hujus ordinis afflictæ est? Afflixit Antonius. Et pro Mil. n. 59. Quis eos postulavit? Appius. Quis produxit? Appius. Vnde? ab Appio.

Complexio.

III. Quid est *Complexio*? Resp. Est Figura, quæ Repetitione simul & Conversione constat, ita ut plura Incisa ab uno aliquo verbo incipiant, & in aliud sæpius repetitum exeant. Cic. pro Lege Agrar. Quis Legem tulit? Nullus. Quis majorem populi partem suffragiis privavit? Nullus. Quis comitiis præfuit? Nullus. Tres istæ Figuræ serviunt ad exaggerandas virtutes & vitia, ad vehementius instandum, ad urgendos motus animi, &c.

Conduplicatio.

IV. Quid est *Conduplicatio*? Resp. Est unius aut plurium verborum semel tantum facta iteratio, in quo discrepat à præcedentibus

tri-

tribus; & præterea, quòd ista iteratio non fiat in solo initio aut fine Incisorum, sed sex istis modis. 1. Geminatur idem verbum initio statim ejusdem Incisi. Cic. 1. Cat. n. 4. *Vivis; & vivis non ad deponendam sed ad confirmandam audaciam.* Et pro Mil. n. 92. *Excitate, excitare eum, si potestis, ab inferis.* 2. Initio & in medio. Idem: *Bona (miserum me! consumptis enim lachrimis tamen infixus animo heret dolor) bona inquam, Cn. Pompeii acerbissima voci subjecta præconis.* 3. Initio & in fine. Cic. pro Marcell. n. 17. *Vidimus tuam victoriam præliorum exitu terminatam; gladium vagina vacuum in urbe non vidimus.* 4. Continenter, aut paulo post idem verbum, sed non eodem sensu repetitur. *Principum dignitas erat penè par, non par fortasse eorum, qui sequebantur.* 5. Idem ponitur in medio & in fine. Cic. in 7. Verr. n. 43. *Hæc navis onusta erat ex præda Siciliensi, cum ipsa quoque esset ex præda.* 6. Totum Incisum repetitur. Idem Verr. n. 106. *Quid Cleomenes facere potuit (non enim possum quenquam insimulare falso) quid, inquam, magnopere potuit Cleomenes facere? Valet hæc Figura ad vehementiam, nonnunquam ad suavitatem orationi conciliandam.*

v. Quid est *Traductio*? Resp. Est ejusdem *Traductio.* verbi in eodem Membro paululum immutata per varia genera, aut modos, aut tempora, aut in diverso sensu facta iteratio, quæ concinnioem reddit orationem. Cic. pro Arch.

Arch.

Arch. n. 14. *Pleni sunt omnes libri, plena sapientum voces, plena exemplorum vetustas.*

Polyptoton.

VI. Quid est *Polyptoton*? Resp. Est Figura non aliter à præcedente discrepans, quàm quòd ista immutatio fiat in casibus diversis, intelligendo casus in sensu Rhetorum, qui inter hos numerant etiam verborum tempora. Unde nonnulli hanc à priore non disjungunt.

Synonymia.

VII. Quid est *Synonymia*? Resp. Est coarctatio plurium prope idem significantium. Valet ad amplificationem & exaggerationem. Cic. 1. Catil. n. 32. *Quare P. C. secedant improbi, secernant se à bonis, unum in locum congregentur, &c.* Dixi: *Prope idem significantium*: aliud enim est facere *Synonymiam*, aliud *synonyma* pueriliter congerere. Debent etiam ea plura in sensu aliquo modo crescere.

Polysyntheton.

VIII. Quid est *Polysyntheton*? Resp. Est Figura, quæ conjunctionibus abundat, dum videlicet sua cuique Incisio tribuitur, cum in vulgari loquela ultimum tantum aliquam habeat. Ut: *Iustitia, & fortitudine & temperantia, & prudentia, & religione & cæterarum virtutum laude floruit.* Istiusmodi conjunctiones sunt: *Et, que, vel, aut, tum, partim, quæ, seu, sive, &c.*

Gradatio.

IX. Quid est *Gradatio*? Resp. Græcè *Climax*, est Figura, quæ in sequente Inciso semper aliquod verbum ex præcedente Inciso

ciso

ciso repetit, in eoque paululum subsistens quasi per gradus ad Membri finem procedit. Paulus ad Rom. 5. v. 3. *Gloriamur in tribulationibus, scientes, quod tribulatio patientiam operatur; patientia autem probationem; probatio verò spem; spes autem non confundit.* Cic. pro Rosc. Am. n. 75. *In urbe luxuries creatur: ex luxuria existat avaritia necesse est; ex avaritia erumpat audacia; inde omnia scelera ac maleficia gignuntur.* Sed hæc Figura, cum nimis aperta sit, rariùs assumatur.

CAPUT VIII.

De Figuris verborum, quæ fiunt per Detractionem.

I. **Q**uid est *Synecdoche*, prout est Figura, & à Tropo ejusdem nominis differt? Fig. verbor.
per Detractionem.
Synecdoche.
Resp. Est reticentia unius verbi, quod ex contextu reliquæ orationis facile intelligitur. Ut: *Sermo nullus, nisi de te.* Facile subauditur: *factus est. His auditis ille vim sibi fieri animadvertens hominum superiorumq; fidem implorare; intellige: cepit.*

II. Quid est *Dissolutio*? Resp. Est Figura, Dissolutio. qua demptis conjunctionibus dissolutè plura dicuntur Cic. 3. Verr. n. 5. *Nullum esse dico indicium libidinis, sceleris, audaciæ, quod non in unius istius vita perspicere possitis.* Sic etiam plura Incisa sine conjunctione congeruntur. Cic.
cer.